

Erimaks, mida Ungaris kogutakse telekommunikatsiooniettevõtjate käibelt ja jaemüügisektoris, on liidu õigusega kooskõlas

Euroopa Kohtu suurkoda **otsustas** 3. märtsil 2020 kuulutatud kohtuotsustes **Vodafone Magyarország (C-75/18)** ja **Tesco-Global Áruházak (C-323/18)**, et erimaks, mida Ungaris kogutakse telekommunikatsiooniettevõtjate ja jaemüügisektoris tegutsevate ettevõtjate käibelt, on kooskõlas asutamisvabaduse põhimõtte ja direktiiviga 2006/112¹ (edaspidi „käibemaksudirektiiv“). Asjaolu, et seda käibel progresseeruvalt (või teisel juhul isegi tugevalt progresseeruvalt) lasuvat erimaksu tasuvad peamiselt ettevõtjad, kes kuuluvad teistest liikmesriikidest pärinevatele isikutele, kuna nende ettevõtjate käive on asjaomastel Ungari turgudel kõige suurem, **peegeldab nimelt nende turgude majanduslikku tegelikkust ning ei kujuta endast nende ettevõtjate diskrimineerimist**. Euroopa Kohus otsustas samuti, et kuna telekommunikatsiooniettevõtjatel lasuval maksul ei ole kõiki käibemaksu põhitunnuseid, ei saa seda maksu lugeda käibemaksuga samasuguseks, mistõttu ei kahjusta erimaks liidu käibemaksusüsteemi toimimist ning on järelikult käibemaksudirektiiviga kooskõlas.

Kuna Euroopa Kohtult sooviti ka vastust küsimusele, kas Ungari õigusnormid, millega see maks on kehtestatud, on kooskõlas liidu õigusnormidega riigiabi valdkonnas, võttis Euroopa Kohus kõigepealt seisukoha nende küsimuste vastuvõetavuse suhtes.² Sellega seoses tuletas Euroopa Kohus meelde, et maksud ei kuulu EL toimimise lepingu riigiabi käsitlevate sätete kohaldamisalasse, välja arvatud juhul, kui nende puhul on tegemist abimeetme rahastamise vahendiga ja need on selle meetme lahutamatu osa. Maks saab olla abimeetme lahutamatu osa aga vaid siis, kui asjasse puutuvate riigisiseste õigusnormide alusel on maksu ja abi vahel kohustuslik sihtotstarvet määrav seos. Käesoleval juhul tuvastas Euroopa Kohus siiski, et erimaksust vabastamise taotlused, mille hagejatest äriühingud esitasid Ungari maksuhaldurile, puudutavad üldist maksu, mis kantakse riigieelarvesse, ilma et seda spetsiifiliselt kasutataks konkreetsele maksukohustuslaste kategooriale tehtud soodustuse rahastamiseks. Euroopa Kohus jõudis järeldusele, et kõnealustele hagejatest äriühingutele kehtestatud erimaksu ja teatavatele maksukohustuslastele antud maksuvabastuse vahel puudub kohustuslik sihtotstarvet määrav seos, mistõttu ei mõjuta asjaolu, et see maksuvabastus võib liidu riigiabiõiguse seisukohalt olla õigusvastane, selle erimaksu enda õiguspärasust. Seega ei saa hagejatest äriühingud nimetatud maksu tasumisest vabanemiseks tugineda liikmesriigi kohtutes maksuvabastuse võimalikule õigusvastasusele.

Seejärel analüüsis Euroopa Kohus seda, kas Ungari õigusnormid, millega see erimaks on kehtestatud, kujutavad endast äriühingute asukohal põhinevat diskrimineerimist, mis on EL toimimise lepingu asutamisvabadust puudutavate sätete kohaselt keelatud. Sellega seoses tuvastas Euroopa Kohus kõigepealt, et hagejate ematähtsused asuvad vastavalt Ühendkuningriigis ja Madalmaades ning et kuna nad tegutsevad Ungari turul tütarettevõtjate kaudu, võib

¹ Nõukogu 28. novembri 2006. aasta direktiiv 2006/112/EÜ, mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi (ELT 2006, L 347, lk 1).

² Üldkohus tühistas 2019. aastal komisjoni kaks otsust, millega Poola maks jaemüügisektoris ja Ungari reklaamimaks kvalifitseeriti riigiabiks (Üldkohtu 16. mai 2019. aasta kohtuotsus Poola vs. komisjon (liidetud kohtuasjad [T-836/16](#) ja [T-624/17](#), pressiteade [64/19](#)) ning Üldkohtu 27. juuni 2019. aasta kohtuotsus Ungari vs. komisjon ([T-20/17](#), pressiteade [84/19](#))). Nende kohtuotsuste peale on Euroopa Kohtule esitatud apellatsioonkaebused ([C-562/19 P](#) ja [C-596/19 P](#)).

emaettevõtjate asutamisevabadust mõjutada igasugune piirang, mis lasub nendel tüdruettevõtjatel. Pärast seda, kui Euroopa Kohus meenutas oma praktikat otsese ja kaudse diskrimineerimise keelu kohta, tuvastas Euroopa Kohus seejärel käesolevas asjas, et vaidlusalune erimaks ei ole erinev sõltuvalt äriühingute asukohast.

Selles kontekstis toonitas Euroopa Kohus esiteks, et kuna kõik ettevõtjad, kes Ungaris tegutsevad asjaomastes sektorites, on kohustatud vaidlusalust maksu tasuma ning kuna erinevatele käibeosadele vastavalt kohaldatavad maksumäärad kehtivad kõigile nendele ettevõtjatele, ei diskrimineerita Ungari õigusnormidega, millega see maks on kehtestatud, otseselt neid ettevõtjaid, kes kuuluvad teiste liikmesriikide (füüsilistele või juriidilistele) isikutele.

Teiseks kontrollis Euroopa Kohus, kas erimaksu (tugevat) progresseerumist saab lugeda viimati nimetatud ettevõtjate kaudse diskrimineerimise allikaks.

Selles osas tuvastas Euroopa Kohus, et seoses kõnealuste maksustamisaastatega, nimelt periood alates 1. aprillist 2011 kuni 31. märtsini 2015 kohtuasjas Vodafone ja periood alates 1. märtsist 2010 kuni 28. veebruarini 2013 kohtuasjas Tesco, olid ainult esimesse, 0%-ga maksustatavasse vahemikku kuuluvad maksukohustuslased kõik need, kes kuulusid Ungari isikutele, samas kui kõrgemasse maksuvahemikku jäid valdavalt need, kes kuulusid teiste liikmesriikide isikutele. Seega kandsid kõige suurema osa erimaksust maksukohustuslased, kes kuulusid teiste liikmesriikide isikutele.

Euroopa Kohus meenutas siiski, et liikmesriikidel on vabadus kehtestada selline maksusüsteem, mida nad peavad kõige sobivamaks, ning maksustada käivet astmeliselt, kuna käibe suurus kujutab endast neutraalset eristamiskriteeriumi ning on maksukohustuslase maksu tasumise võime asjakohane näitaja. Selles kontekstis ei saa asjaolu, et kõige suurema osa kõnealusest maksust kannavad maksukohustuslased, kes kuuluvad teiste liikmesriikide füüsilistele või juriidilistele isikutele, olla piisav selleks, et järeldada, et neid diskrimineeritakse. See asjaolu on nimelt selgitatav sellega, et käesolevates kohtuasjades kõne all olevatel turgudel on ülekaalus sellised maksukohustuslased ja nende käibed on seal kõige suuremad. See asjaolu on seega muutuv, isegi juhulik indikaator, mis võib olla täidetud alati siis, kui asjaomasel turul on ülekaalus ettevõtjad teistest liikmesriikidest või kolmandatest riikidest või kodumaised ettevõtjad, kes kuuluvad teiste liikmesriikide või kolmandate riikide isikutele. Lisaks ei puuduta 0%-ga maksustatav alumine vahemik ainult neid maksukohustuslasi, kes kuuluvad Ungari isikutele, kuna kõik asjaomasel turul tegutsevad ettevõtjad saavad ära kasutada seda, et maksust vabastatakse tema käibest üks osa, mis ei ületa sellele vahemikule vastavat ülempiiri. Sellest järeldub, et kõnealuse erimaksu (tugevalt) progresseeruvad määrad ei too oma olemuse tõttu endaga kaasa äriühingute asukohal põhinevat diskrimineerimist Ungari isikutele kuuluvate maksukohustuslaste ja teiste liikmesriikide isikutele kuuluvate maksukohustuslaste vahel.

Lisaks selgitas Euroopa Kohus oma otsuses kohtuasjas C-75/18, kas käibemaksudirektiiviga³ on kooskõlas telekommunikatsiooniettevõtjate käibelt kogutava erimaksu kehtestamine. Sellega seoses meenutas Euroopa Kohus, et eelkõige tuleb analüüsida, kas selle tagajärjel kahjustatakse ühist käibemaksusüsteemi, takistades kaupade ja teenuste liikumist ja koormates kaubandustehinguid käibemaksuga võrreldaval moel, millega on tegemist iseäranis maksu puhul, millel on käibemaksu põhitunnused. Euroopa Kohus tõdes siiski, et Ungari õigusnormides, millega kõnealune erimaks on kehtestatud, ei ole ette nähtud selle maksu sissenõudmist igas tootmis- ja turustusetapis ega eelnevas etapis tasutud maksu mahaarvamist. Seega, kuna asjaomase erimaksu puhul ei ole täidetud neli põhitunnust, mille Euroopa Kohus on oma varasemas praktikas välja töötanud, ei ole erimaksu kehtestamine vastuolus käibemaksudirektiiviga.

MÄRKUS: Eelotsusetaotlus võimaldab liikmesriikide kohtutel taotleda kohtuvaidluste lahendamisel Euroopa Kohtult liidu õiguse tõlgendamist või liidu õigusakti kehtivuse üle otsustamist. Euroopa Kohus ei lahenda riigisisest kohtuvaidlust. Kohtuasja lahendamine kooskõlas Euroopa Kohtu otsusega on liikmesriigi kohtu ülesanne. Euroopa Kohtu otsus on ühtlasi siduv ka teistele liikmesriikide kohtutele, kes lahendavad sarnast

³ Artikkel 401.

probleemi.

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Euroopa Kohtule siduv.

Otsuste ([C-75/18](#) ja [C-323/18](#)) terviktekst on CURIA veebileheküljel alates selle kuulutamise päevast.

Täiendavat teavet annab Gitte Stadler, ☎ (+352) 4303 3127

Pildid kohtuotsuse kuulutamisest on kättesaadavad veebileheküljel „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106